

Листа биљака домаћина за које је утврђено да су осјетљиве на *Xylella fastidiosa*

Биљке домаћини осјетљиви према *Xylella fastidiosa* subsp. *multiplex*

Латински назив	Домаћи назив
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	горски јавор, бијели јавор
<i>Artemisia arborescens</i> L.	жбунолики пелин
<i>Asparagus acutifolius</i> L.	оштролисна шпарога
<i>Cistus monspeliensis</i> L.	љепљиви бушин
<i>Cistus salviifolius</i> L.	бијели бушин
<i>Coronilla valentina</i>	грмаста мљечика
<i>Genista x spachiana</i> (syn. <i>Cytisus racemosus</i> Broom)	зановијет, метлаш
<i>Genista ephedroides</i> DC.	врста жутилице
<i>Hebe</i>	хебе
<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.	баштенска лаванда
<i>Lavandula dentata</i> L.	рецкаста лаванда
<i>Lavandula stoechas</i> L.	шпанска лаванда

Myrtus communis L.	ароматична обична мирта
Pelargonium graveolens L'Hér	мирисна мушкатла
Prunus cerasifera Ehrh.	црвенолисна шљива
Quercus suber L.	храст
Rosa x floribunda	ружа мјесечарка
Rosmarinus officinalis L.	рузмарин
Spartium junceum L.	зувка, брнистра
Биљке домаћини осјетљиви према Xylella fastidiosa subsp. pauca	
Acacia saligna (Labill.) Wendl.	акација
Asparagus acutifolius L.	оштролисна шпарога
Catharanthus	винка, зимзелен
Cistus creticus L.	
Dodonaea viscosa Jacq.	
Euphorbia terracina L.	мљечика
Grevillea juniperina L.	гравелија
Laurus nobilis L.	ловор
Lavandula angustifolia Mill.	баштенска лаванда
Myrtus communis L.	ароматична обична мирта
Myoporum insulare R. Br.	
Nerium oleander L.	олеандер
Olea europaea L.	маслина
Polygala myrtifolia L.	
Prunus avium (L.) L.	трешња
Prunus dulcis (Mill.) D.A. Webb	бадем
Rhamnus alaternus L.	зимзелена кркавина
Rosmarinus officinalis L.	рузмарин
Spartium junceum L.	зувка или брнистра
Vinca	винка
Westringia fruticosa (Willd.) Druce	
Westringia glabra L.	
Биљке домаћини осјетљиви према неколико подврста Xylella fastidiosa	
Coffea	кафа

ПРИЛОГ 2.

Ток визуелног прегледа и начин узорковања

1.1. Визуелни прегледи

Визуелни прегледи спроводе се на биљним врстама на мјесту или у близини мјеста производње и на мјестима уласка пошљици на основу листе биљака домаћина које су се показале као симптоматичне у ЕПРО региону.

Визуелни прегледи на мјесту или у близини мјеста производње спроводе се само током периода вегетације, по могућности по облачном времену:

1) поље – визуелни прегледи једногодишњих и вишегодишњих биљних врста спроводе се у току периода вегетације (не током фазе млировања), са оптималним периодом од краја прољећа до почетка јесени,

2) мјеста која примају већи број пошљици захтијевају више од једне инспекције на годишњем нивоу, на основу процјене ризика.

1.2. Узорковање за лабораторијско тестирање

Узимање узорака за лабораторијско тестирање потребно је вршити истовремено са визуелним прегледима, у периоду вегетације. Узорковање симптоматичних биљака за већину домаћина осјетљивих на Xylella fastidiosa врши се у периоду испољавања симптома, од краја прољећа до почетка јесени. На основу искуства са подручја Италије и Француске, у обзир се узимају следећи аспекти:

- 1) за Polygalu spp. узорковање се изводи од краја прољећа до почетка јесени,
- 2) за Olea europaei и Nerium oleander запажања спроведена у Италији (у регији

Апулија) показују да су:

- симптоми увенућа, сушења и ожеготина у вези са инфекцијама које проузрокује Xylella fastidiosa најизраженији током љета, иако могу бити присутни током цијеле године,

- у неким случајевима симптоми су уочени током зимског периода на почетку кретања вегетације,
- бактерија се може детектовати током цијеле године помоћу серолошких и молекуларних тестова, иако је доказано да молекуларни тестови имају већи степен осјетљивости и поузданости,
- изолација бактерија у чистој култури била је неуспјешна из узорака прикупљених са поља при температурама вишим од 38 °C,
- за листопадне врсте (нпр. Prunus spp.) у Италији (регион Апулије) у листовима прикупљеним током љета симптоми су редовно уочавани и изолације су биле успјешне.

Узорак треба да се састоји од:

- 1) зрелог ткива (грана и лишћа), при чему је прикупљање изданака и младара у периоду активног раста потребно избјегавати,
- 2) зрелих листова са петљкама и дрвенастих гранича за вишегодишње биљне врсте,
- 3) стабљика и зрелог лишћа код зељастих врста, гдје је могуће.

Наведени тип узорака ткива треба да обезбиједи највиши могући ниво детекције циљаног штетног организма. Приликом узорковања потребно је испратити принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција

података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

Биљке са испољеним симптомима

Узорак треба да се састоји од репрезентативних грана или резница са јасно испољеним симптомима на узоркованој биљци/биљкама и да садржи најмање 10–25 листова (у зависности од величине листа). Препоручено је да се узорковање изврши са једне симптоматичне биљке или, уколико није могуће, са више симптоматичних биљака.

Биљке без испољених симптома

Узорак треба да се састоји од грана или резница са узорковане биљке/биљака и да садржи најмање од четири до десет грана или резница (у зависности од величине биљке домаћина).

ПРИЛОГ 3.

Записник

за посебан надзор над присуством Xylella fastidiosa

(подаци о узорцима узетим за лабораторијску анализу са граничних прелаза и из регистрованих расадника, производних засада, пољопривредних газдинстава, окућница и јавних површина на којима се узгајају или расту биљке домаћини)

Број:
Датум: _____
Шифра узорка: _____
Подаци о произвођачу

Назив:	
Адреса:	
Телефон:	
Број пољопривредног газдинства:	

Подаци о биљној врсти

Подручје:	
Општина:	
Катастарска општина:	
Потес:	
Прегледана површина:	
Поријекло биљног материјала:	
GPS координате:	
Врста биљке домаћина:	
Сорта:	
Дијелови биљке који се узоркују:	

Примједбе: _____

Одговорно лице
произвођач / увозник / власник биља

Овлашћено лице
за преглед

ПРИЛОГ 4.

Табела 1. Преглед дистрибуције и броја узорака за визуелни преглед и лабораторијско испитивање присуства инфекције Xylella fastidiosa у регистрованим расадницима, као и код произвођача расада пољопривредног биља у Републици Српској

Биљке домаћини	Број визуелних прегледа	Број узорака за лабораторијско испитивање
Винова лоза	5	2
Бресква	4	2
Трешња	3	2
Рузмарин	2	2
Лаванда	2	1
Винка	1	1
Остале биљке домаћини		1
Укупно	17	11

Табела 2. Преглед дистрибуције и броја узорака за визуелни преглед и лабораторијско испитивање присуства инфекције Xylella fastidiosa у производним засадама и код биљака домаћина и на окућницама у Републици Српској

Подручје		Биљке домаћини	Укупно
Приједор	Број визуелних прегледа	8	8
	Број узорака за лабораторијско испитивање	3	3

Образац 2. Резултати Програма посебног надзора над присуством *Xylella fastidiosa* – проузроковача Пирсове болести спроведеног на граничним прелазима

	Пошиљке из увоза					
Број узорака	Винова лоза	Prunus spp. (бресква и трешња)	Маслина	Цитруси	Олеандер	Друге биљке домаћини
Период узорковања						
Број позитивних узорака						
Број негативних узорака						

Образац 3. Резултати Програма посебног надзора над присуством *Xylella fastidiosa* – проузроковача Пирсове болести на подручју Републике Српске у 2018. години спроведеног на јавним површинама

Јавне површине					
Број узорака	Период узорковања	Укупна површина узорковања (ha)	Број позитивних узорака	Број негативних узорака	
Олеандер					
Друге биљке домаћини					

Образац 4. Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Xylella fastidiosa* проузроковача Пирсове болести на подручју Републике Српске у 2018. години

	Регистровани расадници и производња расада пољопривредног биља	Производни засади, пољопривредна газдинства и окућнице	Јавне површине	Увоз	Укупно
Број узорака за лабораторијску анализу					
Број позитивних узорака					
Број негативних узорака					

Образац 5. Списак GPS координата у XY координатном систему са мјеста узорковања и визуелних прегледа

Редни број	Подручје	Власник биља	X-координата	Y-координата	Вријеме прегледа / узорковања	Биљна врста	Позитиван резултат лабораторијске анализе	Негативан резултат лабораторијске анализе
1.								

Након завршетка Програма посебног надзора, попуњене табеле у електронском облику потребно је доставити Министарству, на мејл mps@mps.vladars.net.

Рок за завршетак наведених послова је 1. децембар 2018. године.